

וכיון שנכנית ירושלים — בא דוד. שנאמר: "אחר ישובו בני ישראל [לארץ ישראל], ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם". להכי אמרינן הכא ברכת "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח".

יח-א

וכיון שבא דוד — באתה תפלה. דקיימא לן [במס' סנהדרין, דף כ' ע"ב], דמצוה להעמיד מלך לפני בנין בית המקדש. וכיון שנאמר: "והביאותים אל הר קדשי ושמהתים בבית תפלתי", ו"הר קדשי" — היינו בית המקדש, על כרחך שכבר בא בן דוד מקודם. להכי אמרינן הכא, אחר ברכת "צמח דוד", את ברכת "שמע קולנו".

וכיון שבאת תפלה — באת עבודה. שנאמר בסיפא דקרא דלעיל: "עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי". שהקדים דוד תפילה, שהיא עבודה שכלב — לעבודת מזבח²⁶. להכי אמרינן בתר ברכת תפילה — ברכת "רצה וכו' והשב את העבודה וכו'".

וכיון שבאת עבודה — באתה תודה. שנאמר: "וזבח תודה יכבדנני". חזינן תודה — בתר זביחה היא, וזביחה — עבודה היא. להכי אמרינן הכא "מודים".

ומה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה?

דכתיב: "וישא אהרן את ידיו אל העם

ויברכם, וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים".

ומקשינן: אם כן, אימא לברכת כהנים קודם עבודה?

ומתרצינן: לא סלקא דעתך, דכתיב: "וירד מעשות החטאת וגו'". דמי כתיב "לעשות"? הא "מעשות" כתיב, דמשמע שכבר עשה העבודה, אם כן, ברכה בתר עבודה היא!

ומקשינן: ולימרה לברכת כהנים אחר העבודה, וקודם הודאה?

ומתרצינן: לא סלקא דעתך, דהא כתיב: "וזבח תודה", משמע דתודה בתר עבודה היא.

ותמהינן: מאי חזית דסמכת אהאי קרא ד"וזבח תודה"? סמוך אהאי קרא ד"וירד מעשות וגו'", דמשמע דברכה בתר עבודה, וקודם הודאה היא!?

ומתרצינן: מכל מקום, מסתברא דעבודה והודאה חדא מילתא היא, דאף הודאה — עבודת המקום היא, ולהכי לא מפסקינן ביניהו בברכת כהנים.

ומה ראו לומר ברכת שים שלום — אחר ברכת כהנים?²⁷

אמאי לא תקנו ברכת שים שלום קודם ברכת כהנים, דהא לא אפשר, שהרי עד כאן, כל הברכות היו על סדר המקראות! אלא, שאלת הגמ' היא, מה ענין ברכה זו בכאן, אמאי לא סיימו את התפילה בברכת כהנים? ועיי' בטורי אבן, שכתב כדברי הריטב"א.

ועיין בתוס'.

26. וכך מצינו גם אצל שלמה בנו בבנין בית המקדש, שמתחילה התפלל על כל צרה שלא תבא, ואחר כך כתיב: "ויזבח שלמה וגו' זבח לה' בקר כ"ב אלף וגו'". מהרש"א.

27. כתב הריטב"א, דאין כוונת הגמ' לשאול,